

Första läsningen: **Syr 35:15b-17, 20-22a** (*Genom molnen stiger den ringes bönerop*)

Ett av de viktigaste ärendena i Moses lag är att domstolar ska vara rättvisa och opartiska (2 Mos 23:3-8). Det var nog ont om sådant i dåtidens värld. Så vittnar texter från det gamla Egypten om hur chanslösa de fattiga målsägarna var inför domarna. Gud är särskilt uppmärksam på de fattigas bön: *Om de ropar till mig skall jag lyssna till deras klagorop*, lovar han (jfr 2 Mos 22:23, 27). Inte minst **ekonomisk diskriminering** är vidrig i hans ögon (Jak 5:4-5). *Gud gör inte skillnad på människor* (Rom 2:11). Människor i nöd, som trots sitt svåra läge strävar efter att vara rättfärdiga, är mer än välkomna hos Gud. *Skulle då inte Gud låta sina utvalda få sin rätt?* (Luk 18:7). De får rentav vara *påträngande* säger Jesus (Luk 11:5-13; 18:1-7).

Andra läsningen: **2 Tim 4:6-8, 16-18** (*Nu väntar mig rättfärdighetens segerkrans*)

Paulus vet att han ännu inte är frälst, d.v.s. i himlen. Han säger i Fil 3:11 att han *kanske* uppnår det. Men han litar på Jesus som led för honom. Nu lider han själv för tron på Jesus (i romerskt fängelse med risk för dödsdom). Gud ger segerkransen åt *alla som längtar efter hans ankomst* (v.8) – de som håller fast vid hoppet och inte förnekar tron. Rädslan var stor bland kristna i Rom. Paulus övergavs av alla vänner inför domstolen (v. 16). Sveket måste ha gjort ont, men för Kristus var det likadant.

Evangelium: **Luk 18:9-14** (*Det var tullindrivaren som gick hem rättfärdig, snarare än farisén*)

Den här **farisén** var en hedersman. En from jude skulle ge 10 procent av sina jordbruksprodukter som "kyrkoskatt" (5 Mos 14:22) men den här ger även "tionde av allt jag köper" (v. 12). Han fuskar inte i affärer, stjälar inte och undviker sexuella synder. Han är tacksam och ger Gud äran (v. 11). Vem liknar han i vår tid? Kanske en miljömedveten, "utsläppsneutral", engagerad samhällsborgare som även tar sitt demokratiska ansvar i kyrkan och sitter i något råd. **Tullindrivaren** var av annat slag. Han drev in avgifter åt den romerska ockupationsmakten och kunde därtill fritt plundra människor och så berika sig. Med rätta sågs han av anständigt folk som landsförrädare och var ovälkommen i synagogan. Skulle Gud göra en sådan usling *rättfärdig* i stället för den ansvarsfulle farisén? (v. 14). Är det rättvist av Gud att inte erkänna fariséns ädelhet? Varför bryr sig Gud om någon som har brytt sig så litet om rätt och fel? Svaret är att *tullindrivaren ödmjukar sig inför Gud, men farisén träder i Guds ställe och gör sig till domare över sin nästa*. När vi går fram till den heliga kommunionen får vi inte se ner på andra. Kön fram till Kristus är inte en parad av lyckade individer som tycker de förtjänar att synas. Vi är patienter som går till själens läkare. Vi behöver honom, vi förtjänar honom inte. Varför inbilla sig något annat? Alla vill döma men *vem känner sina fel?* (Ps 19:13).

MÅNDAGEN 28 oktober

APOSTLARNAS JUDAS TADDAIOS OCH SIMON KANANAIOS, fest

Kyrkan firar fest på detta datum för två av Jesu tolv heliga apostlar: JUDAS TADDAIOS (inte förrädaren Judas) som ställde Jesus en fråga i Joh 14:22. Man brukar vända sig till honom i ”omöjliga fall”. SIMON KANANAIOS är seloten, ivraren (inte Simon Petrus). De framställs ofta i konsten med de verktyg de dödades med: Simon med en såg och Judas med en klubba.

Judas Taddaios är väl identisk med ”Jakobs bror” Judas i Luk 6:16 och Apg 1:13 (Bibel 2000 översätter här med Jakobs ”son” i stället för ”bror”, men båda översättningar är möjliga). De bör i så fall vara han som skrev Judasbrevet (se Judas brev, v. 1) i slutet av Nya testamentet. Kyrkohistorikern *Eusebios* från 300-talet känner till en berättelse från en viss *Hegesippos* (100-talet) om Judas sonsöner. Mellan år 81 och 96 ställdes de inför kejsaren Domitianus, anklagade för att vara kristna. De redogjorde för sin tro på Kristus och sade att hans rike inte var i denna världen. Det ska komma i tidens fullbordan. De var enkla arbetande bönder och visade fram förhårdnader och valkar i händerna som bevis. Kejsaren, berättar Hegesippos, frigav föraktfullt de modiga bekännarna. Då blev de ledare inom kyrkan.

Festdagens läsningar fokuserar på apostlarna som vår kyrkas fundament. De är golvet under dina fötter. Detta golv vilar på ännu ett golv, *profeterna*. De två golven bär dig även när du inte skänker dem en tanke. Du får själv bli en levande byggsten (jfr 1 Pet 2:5). Ja den mäktiga katedralen som är rest med Kristus som *hörnsten* (Ef 2:20) har planerats så att även du kan bli en del av den. Det var meningen från början. Jesus har på berget, i ensamhet och bön inför Fadern, tänkt ut hur grunden skulle läggas (Luk 6:12). Även Judas Iskariot hade en plats där men föraktade den och blev förrädare. *Vår* Judas, dagens ena helgon, är kvar för alltid, liksom Simon, den andre, och deras namn är inristade på två fundamentstenar i *den heliga staden*, som en dag ska komma ner från himlen (Upp 21:2-14). Må vi få bo där med dem.

Kyrkans bön denna dag:

Evige Fader, genom apostlarna har vi lärt känna dig. Hör de heliga Simon och Judas, som ber för oss, och låt din kyrka växa med nya människor som kommer till tro.

Särskilda läsningar på denna festdag: Ef 2:19-22 och Luk 6:12-19

TISDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 8:18-25** (*Skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras*)

Allt i världen är viggt till död och förgänglighet. Han *som vållade det* (v. 20) – vem är det? Adam? Djävulen? Gud? Vi vet inte vem Paulus menar. Den kristna tron tolkar existensens lidanden som *födslovåndor* (v.22). Vi är som foster, allt mer trängda. Snart ska vi födas fram. Gud ska *befria vår kropp* (v.23). En ny värld väntar därute!

Evangelium: **Luk 13:18-21** (*Senapskornet växer och blir till ett träd*)

Ett pyttelitet **senapskorn** kan bli ett mäktigt träd: jfr Dan 4:7-9,18; Hes 17:23; 31:3-6. Lukas ser folken som ”fåglar” som kan känna sig hemma i Guds nya ”träd”, kyrkan. En liten **surdeg** kan genomsyra en formidabel deg på 40 liter (= ”tre mått”). Det är samma stora mängd mjöl som Abrahams hustru Sara hällde upp när de tre männen, varav en var Gud, kom på besök (1 Mos 18:6): **Eukaristin** är Guds besök, Jesu närvaro, då han blir *livets bröd* som mättar en mycket stor värld (Joh 6:35 ff). *Surdeg* stod vanligtvis som symbol för något negativt eller anstötligt som fördärvar (jfr Matt 16:6f och Luk 12:1) och den surdeg som skulle avlägsnas innan påskmåltiden (2 Mos 12:15 f). Men Jesus ger ordet positiv betydelse (som provocerande svar på antydningar om att hans rörelse ”fördärvade” folket?). Vi ser att Guds rike främjas lika mycket av män och kvinnor: trädgårdsmästaren och bagerskan är symboler för likvärdiga insatser. De balanserar varandra. Lärjungarna ska häpna – inte över naturens under och osannolikt stora bröd utan över **det gigantiska Gudsfolket** som Jesu lilla skara ska växa till. I vår tid flockas ungdomar till kyrkans *Världsungdomsdagar*. Det bådar gott: surdegen lever och verkar!

Var inte rädd, du lilla hjord, er fader har beslutat att ge er riket (Luk 12:32).

TORSDAGEN I 30 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Rom 8:31b-39** (*Inget skall skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus*)

Inget är så mäktigt att det kan stoppa Kristi kärlek till oss som tror på honom och får lida för det (”räknas som slaktfår”, v. 36). Jesus är anklagad än i dag – och vi med honom. ”Din katolska kyrka har vållat så mycket ont i historien! Varför ränna till kyrkan när din familj behöver dig här hemma? Tror du att du är bättre än vi!”. Vi klarar allt detta genom att aldrig glömma *honom som har visat oss sin kärlek* (v. 37).

Evangelium: **Luk 13:31-35** (*En profet får inte mista livet någon annanstans än i Jerusalem*)

Jesus är jagad, ja, redan dödsdömd av myndigheterna. En möjlighet vore att gömma sig i Egypten (omkring en miljon judar bodde där på Jesu tid). Men för Jesus är Jerusalem en helig och symbolladdad stad. Där ska han tillträda sitt kungadöme, dock inte i politisk mening (som den politiska *räven* Herodes väl misstänker att Jesus vill) utan genom att

upphöjas på korset. Fariseerna i v. 31 verkar vara på Jesu sida. Det fanns flera sådana (Joh 19:38-39). Eller så är de utskickade av Herodes för att driva Jesus på flykten. Men Jesus ignorerar Herodes agenda. Gud har för alla dagar (bildligt talat: ”i dag, i morgon och i övermorgon”, v. 32-33) ett program för honom. Det fanns en tro hos folket på att äkta profeter alltid förföljs och dödas (se t.ex. Neh 9:26; Jer 2:30; 26:20-23; 38:1-13; 2 Krön 24:20f; 1 Kung 19:10; Apg 7:52). Messias går samma väg, säger Jesus. Hönan som vill samla kycklingarna (v. 34) visar Jesu kärlek till Den heliga staden. Varningen i v. 35 är ett eko av profeten Jeremias ord 500 år tidigare (Jer 22:5). Kanske ska Jesu ord i slutet av samma vers, om sitt intåg i Jerusalem, läsas så att folket då kommer att få en sista chans att omvända sig. Vi välsignar Jesus som kommer i Herrens namn i varje mässa (i sången *Sanctus, Helig helig helig*).

Ju mer jag kallar på dem, desto mer går de bort från mig (Hos 11:2).
--

FREDAGEN 1 NOVEMBER – ALLA HELGONS HÖGTID

Vi firar enskilda helgon under alla årets 365 dagar, men idag på ALLA HELGONS HÖGTID (då vi förväntas delta i mässan) tackar vi Gud för alla dessa helgon, även de okända som bara Gud känner, de många som är den helige Andes frukter i världen, ”pingstens skörd”. Dagens första läsning ur aposteln Johannes *visionsbok* manar dem fram för vår inre blick (Upp 7:9):

... en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och alla stammar och länder och språk. De stod inför tronen och Lammet, klädda i vita kläder, med palmkvistar i sina händer.

Palmkvistar bärs vid den judiska *lövhydde festen* (jfr 1 Mack 13:51; Joh 12:13), och vi kristna bär dem på *palmsöndagen*. Det är lovsången, jublet från dessa fester som här i läsningen upphöjs till en himmelsk glädjeprocession. Alla har de *ett sigill på sina pannor* (v. 3). Johannes tänker på dopets sakrament. Siffran 144 000 i v. 4 är starkt symbolladdad: Den är 12 x 12 x 1 000 (tolv är en helig siffra, alla Gudsfolkets tolv stammar multipliceras med sig själva och med 1 000, som är siffran för ”de många” – här är alltså tal om en *helig fullständighet*: **alla Guds vänner är med**.

Redan nu på jorden får vi glädja oss åt att vi är bjudna till denna fest: andra läsningen talar om att *nu är vi Guds barn* och att *vi kommer att bli lika honom* (1 Joh 3:2). Vad vi ska göra för att nå målet är att förbli i Saligprisningarnas anda. Det lär vi av evangelieläsningen ur Bergspredikan (Matt 5:1-12a). Gud framför och före allt annat! Hellre fattig, hellre sörjande, hellre ödmjuk än att gå miste om *himmelriket* (v. 10). Denna inställning är varje helgons livsprogram, och Saligprisningarna är Jesu självporträtt. Ju mer en människa liknar honom, desto mer stämmer denna beskrivning på henne.

Allhelgonahögtiden har sitt ursprung i östkyrkan där den firas söndagen efter pingst, som pingstens ”skördefest”. År 608 omvandlades det gamla Pantheon – alla gudars tempel i Rom – till kyrka, invigd åt jungfru Maria och martyrerna; den heter än i dag *Sancta Maria ad Martyres*, även om turistböckerna behåller det hedniska namnet. På invigningsdagen 13 maj det året överförde man martyrernas ben från katakomberna och lade dem under golvet i denna kyrka. Hela 8 vagnlass med relikier hämtades från katakomberna, också för att skydda dem mot gravplundrare. Allmänt i västkyrkan började dagen högtidlighållas 1 november omkring år 800. Att kvällen innan högtiden, *All Hallows Eve* på engelska, i vår tid förvandlats till en nyhednisk spökfest för barn (*Halloween*) är lika svårt att acceptera för en kristen mentalitet som att Jesusbarnet har bytts ut mot jultomten eller Jesu uppståndelse mot harar och häxor till påsk.

Men missbruket upphäver inte bruket. Alla helgons dag pekar på himlen. Helgonen är de som med trons ögon inser detta stora sammanhang. De lyfter sina armar för att ta emot ljuset. Måtte vi en gång få se himlen öppen och ansluta oss till den stora processionen – *when the saints go marching in!*

Kyrkans bön på denna dag:

Allsmäktige, evige Gud, du låter oss idag visa vår vördnad för alla dina helgon. Låt oss känna stödet från dessa förebedjare som ingen kan räkna, och visa oss för deras skull din gränslösa barmhärtighet.

Särskilda läsningar på denna dag: Upp 7:2-4, 9-14; 1 Joh 3:1-3 samt Matt 5:1-12a

LÖRDAGEN 2 NOVEMBER – ALLA SJÄLARS DAG

Vi firar ALLA SJÄLARS DAG idag – vi kommer ihåg våra avlidna familjemedlemmar och vänner. Vi tänder ljus på deras gravar eller framför en bild av dem hemma. Vem av oss behöver inte förböner när vi dör? De flesta av oss lämnar nog världen som en sorts ofärdiga öden – så mycket som behöver renas innan vi kan ingå i himlen, dit inget orent kan komma (Upp 21:27). Kyrkan lär oss att vi får tro och hoppas att våra böner och offer kan gagna dem som renas i skärselden. Kärleken räcker bortom död och grav. Kärleken dör aldrig. Kärleken är huvudporten till Guds hjärta.

Dagens läsningar i mässan vill leda vår uppmärksamhet till **förbön för de avlidna**. De två första läsningarna känns förunderligt intensiva om vi läser dem med tanke på våra egna avlidna, dem vi tror kan vara i skärselden. De kan inte längre göra något för sin frälsning utan är hänvisade till våra böner och kärleksgärningar. Orden i läsningarna ger röst åt dem som inte kan tala längre. Vi ber i deras ställe. Det är en vacker och kärleksfull handling. I

evangelietexten ger Johannes oss sedan Jesu tröst: *De döda ska få liv! Det finns hopp bortom graven för att jag, Guds Son, har varit där. Gud hör din bön för de döda.*

En av kyrkans många böner denna dag:

Allsmäktige Gud, du som har låtit Kristus segra över döden och öppna evighetens portar, låt dina tjänare besegra döden med honom och i evighet skåda dig, sin skapare och återlösare.

Särskilda läsningar denna dag: 2 Mack 12:43-46; 2 Kor 4:14 – 5:1; Joh 11:32-45